

อิทธิพลของพฤติกรรมการเป็นหนี้และการจัดการหนี้ต่อภาระหนี้สิน ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี*

Influence of Debt Behavior and Management on the Debt Burden of Members of the Saraburi Hospital Savings Cooperative

สมศิริ พันธุ์ศักดิ์ศิริ¹ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร²

Somsiri Pansaksiri and Saowanee Samantreeporn

ศูนย์แพทยศาสตรศึกษา โรงพยาบาลสระบุรี, ประเทศไทย¹

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, ประเทศไทย²

Saraburi Hospital Medical Center, Thailand

North Bangkok University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: siri.pansaksiri@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรีโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตัวแปรตามคือภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ตัวแปรอิสระประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ความต้องการด้านการบริโภค ด้านอุปโภค ด้านที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ค่านิยม การลงทุนและแนวทางการจัดการหนี้สิน จำนวนตัวอย่างเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 342 คน

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 38.9) สำหรับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 82.5 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สมาชิกมีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001-55,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 13.5 สมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สินไม่เกิน 400,000 บาท ร้อยละ 26.7 และพบว่าสมาชิกที่ไม่มีหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 26.3 พฤติกรรมการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินพบว่า สมาชิกมีความต้องการด้านการบริโภค ด้านอุปโภค ด้านที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการด้านอื่นๆ พบว่าสมาชิกมีพฤติกรรมด้านค่านิยมในการใช้จ่าย อยู่เป็นประจำสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่

*ได้รับบทความ: 8 กรกฎาคม 2568; แก้ไขบทความ: 22 สิงหาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 28 กันยายน 2568

Received: July 8, 2025; Revised: August 22, 2025; Accepted: September 28, 2025

อายุ 21-30 ปี ($B = -6.13$, $p = 0.015$) การศึกษาระดับปริญญาตรี ($B = 7.16$, $p = 0.005$) ความต้องการบริโภค ($B = 3.49$, $p = 0.015$) ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ($B = 4.19$, $p = 0.000$) และความต้องการด้านการศึกษา ($B = 3.35$, $p = 0.000$) โดยสมการสามารถอธิบายความแปรปรวนของภาระหนี้สินได้ร้อยละ 47.3 ($R^2 = 0.473$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการก่อหนี้จำนวนมากเกิดจากการลงทุนในคุณภาพชีวิต ไม่ใช่เพื่อการบริโภคฟุ่มเฟือยเท่านั้นซึ่งเป็นมุมมองเชิงบวกในการลงทุนของตนเองเพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาว สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการกำหนดนโยบายสินเชื่อของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการหนี้; ภาระหนี้สิน; สหกรณ์ออมทรัพย์

Abstract

This study aimed to examine the factors influencing the debt burden of members of the Saraburi Hospital Savings Cooperative using multiple regression analysis. The dependent variable was the debt burden of cooperative members, while the independent variables included personal factors, basic needs related to consumption, utilities, housing, healthcare, education, and social activities, along with personal values, investment behavior, and debt management approaches. The sample consisted of 342 members.

The results revealed that: The majority of cooperative members were female, aged between 41 and 50 years (38.9%). In terms of education, 82.5% had completed a bachelor's degree. Regarding income, 13.5% earned between 50,001 and 55,000 baht per month. Most members (26.7%) had debts not exceeding 400,000 baht, while 26.3% reported having no debt. With respect to debt incurrence and management behaviors, members exhibited moderate levels of needs related to consumption, utilities, housing, and healthcare. For other needs, members consistently demonstrated spending behaviors influenced by personal values. Factors found to significantly affect the debt burden, at a statistically significant level, included being aged 21-30 years ($B = -6.13$, $p = 0.015$), holding a bachelor's degree ($B = 7.16$, $p = 0.005$), consumption needs ($B = 3.49$, $p = 0.015$), housing needs ($B = 4.19$, $p = 0.000$), and educational needs ($B = 3.35$, $p = 0.000$). The regression model explained 47.3% of the variance in debt burden ($R^2 = 0.473$). These findings indicate that a considerable portion of debt arises from investments in quality of life

rather than from extravagant consumption. This reflects a positive outlook on self-investment, aiming to generate long-term returns, which can be applied in personal financial planning and in the formulation of effective credit policies for the cooperative.

Keywords: Debt Management; Debt Burden; Savings Cooperatives

1. บทนำ

ในปัจจุบันแม้เศรษฐกิจจะเริ่มมีการฟื้นตัวจากวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 แต่ในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดระหว่างปี 2563 ถึงปัจจุบันทำให้ประชาชนมีรายได้ที่ลดลงส่งผลให้ประชาชนเกิดการกู้หนี้ยืมสินเพิ่มมากขึ้นซึ่งจากข้อมูลเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนในปี 2564 ของธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) พบว่ามีเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนจากสถาบันการเงินต่างๆ จำนวน 14,576,844 ล้านบาท คิดเป็น 90.2% ของ GDP จากแนวคิดเรื่อง Financial Literacy (Atkinson and Messy, 2012) ได้ระบุว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) ประกอบด้วย 1) Financial Knowledge 2) Financial Behavior และ 3) Financial Attitude ซึ่งมีผลให้บุคคลเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดีและช่วยส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพการเงินที่ดี นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ในระบบของประชาชนพบว่ารายได้ต่อเดือน สถานภาพของบุคคล จำนวนสมาชิกในครอบครัว และพฤติกรรมการใช้จ่ายส่งผลต่อการกู้ยืมหนี้ในระบบ (พรทิพย์ แสงช่วง และศิวพงศ์ อีระอำพน, 2564, หน้า 59-69) และจากการศึกษาของชัยธวัช คมวงษ์เทพและวรรณรพี บานชื่นวิจิตร (2566) พบว่า เหตุผลการสร้างภาระหนี้สิน คือค่าใช้จ่ายในการซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าใช้จ่ายเพื่อการนันทนาการ การสังสรรค์ เป็นสาเหตุของปัญหาภาระหนี้สิน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือการสร้างผู้ให้คำปรึกษาด้านการแก้ไขปัญหามูลหนี้สินของพนักงานในองค์กร และปรับโครงสร้างหนี้โดยใช้หลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ การสร้างเสริมวินัยทางการเงินให้แก่สมาชิก การหารายได้เสริมต้องการให้สหกรณ์ลดดอกเบี้ยเงินกู้ หรือปรับโครงสร้างหนี้ตามความจำเป็นและควรมีการจัดอบรมให้ความรู้สินเชื่อและการชำระหนี้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง (อัจฉราพร เรืองสกุล, อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ และสุจิตรา รอดสมบุญ, 2566, หน้า 20-29) สำหรับแนวคิดของ Atkinson, & Messy (2012) กล่าวไว้เกี่ยวกับการเงินว่า ประชาชนต้องมีความรู้ (Knowledge) พื้นฐานทางการเงิน เช่น ดอกเบี้ย เงินเฟ้อ การออม ความเสี่ยง มีทักษะ (Skills) ในการวางแผนทางการเงิน ใช้งบประมาณ บริหารหนี้ และตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพมีทัศนคติ (Attitudes) ความเชื่อและทัศนคติที่ดีต่อการออม การวางแผน และการมีวินัยทางการเงิน และมีพฤติกรรม (Behaviors) ต้องนำความรู้และทักษะไปใช้จริง เช่น ออมเงินอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว เลี่ยงการเป็นหนี้เกินความสามารถที่ต้องชำระ สามารถกล่าวได้ว่าต้องการกับภาวะหนี้สินของมนุษย์ทุกคนมีความต้องการตามธรรมชาติ ซึ่งความต้องการของมนุษย์เกิดขึ้นโดยไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อมีสิ่งกระตุ้น สิ่งเร้า และแรง

จึงก็ทำให้เกิดความต้องการ เมื่อความต้องการมีมาก แต่ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการที่มีมากนั้นได้ จึงเกิดความจำเป็นที่ต้องไปกู้ยืมเงินมาเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น อย่างไรก็ตามจากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Maslow, 1970) ทำให้เห็นว่ามนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุด และในความต้องการนั้นอาจต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการ อาจก่อให้เกิดการใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานี้ขึ้นได้ ในปัจจุบันมีหน่วยงานหลายหน่วยงานได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ขึ้นเพื่อเป็นสถาบันการเงินที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคคลที่เป็นสมาชิกรู้จักการประหยัด รู้จักการออมทรัพย์และบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปบรรเทาความเดือดร้อนและสนับสนุนการดำรงชีวิตของสมาชิกเมื่อเกิดความจำเป็น โดยยึดหลักการส่งเสริมสวัสดิการและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสมาชิกเป็นสำคัญ

สหกรณ์ออมทรัพย์ของโรงพยาบาลสระบุรีจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2525 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเช่นเดียวกับข้อกำหนดของสนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย คือเพื่อส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์และการให้กู้กับสมาชิกที่เดือดร้อน โดยเริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน 280 คน และเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนปัจจุบันในปี 2567 มีสมาชิกทั้งสิ้น 1,848 คน เป็นสมาชิกสามัญ 1,388 คน และสมาชิกสมทบจำนวน 460 คน สิ้นทรัพย์ของสหกรณ์โรงพยาบาลสระบุรี พบว่า ในปัจจุบัน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,285 ล้านบาท ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาคือระหว่างปี 2565-2567 สมาชิกสหกรณ์ของโรงพยาบาลสระบุรียื่นขอกู้เงินกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น ทั้ง จำนวนสัญญาที่ยื่นขอกู้ และจำนวนเงินที่ขอกู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนสัญญาและ จำนวนเงินที่สมาชิกยื่นกู้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ระหว่างปี 2565-2567

ประเภทการ กู้ยืม	2565		2566		2567	
	สัญญา	จำนวนเงิน	สัญญา	จำนวนเงิน	สัญญา	จำนวนเงิน
กู้สามัญ	565	183,007,416	909	511,049,600	1,174	737,807,787.47
กู้ฉุกเฉิน	1,148	44,765,920	1,118	43,452,765	900	28,956,400.00
รวม	1,713	227,773,336	2,027	554,502,365	2,074	766,764,187.47

จากข้อมูลชี้ให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์โรงพยาบาลสระบุรีมีความต้องการ การกู้ยืมที่สูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี 2566 สมาชิกยื่นกู้เงินมากเป็น 2.8 เท่า ของปี 2565 และในปี 2567 เพิ่มขึ้นเป็น 1.4 เท่า ของปี 2566 ผลที่ตามมาคือภาระหนี้สินที่ต้องจ่ายต่อเดือนที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน จากภาระหนี้สินดังกล่าว อาจส่งผลให้สมาชิกเกิดความเครียดและอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานการกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดีที่ทำให้เกิดการใช้จ่ายในปัจจุบันแต่ถ้ามีการก่อหนี้ในปริมาณมากจนอาจไม่สามารถ

หาเงินมาจ่ายคืนได้ตามกำหนดเวลาก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในอนาคตได้เช่นกันนอกจากนี้ การที่ต้องชำระหนี้คืนถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต การเพิ่มขึ้นของเงินกู้ฉุกเฉินและเงินกู้สามัญ โดยเฉพาะเงินกู้สามัญที่ปริมาณการกู้ยืมเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด อาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การการกู้เงิน การเพิ่มเพดานเงินกู้ให้กับสมาชิก ประกอบกับขั้นตอนในการกู้ยืมไม่ยุ่งยาก โดยให้กู้ได้ตาม สิทธิการกู้เงินที่สมาชิกแต่ละคนพึงมี ทำให้สมาชิกมีโอกาสก่อหนี้ได้ง่าย อาจส่งผลให้สมาชิกไม่สามารถ สร้างวินัยในการจัดการการเงินได้ จนเกิดการกู้ใหม่มาชำระหนี้เก่าและนำเงินส่วนต่างมาใช้จ่ายในชีวิต ประจำวัน ส่งผลให้สมาชิกไม่ทราบระยะเวลาสิ้นสุดของสัญญาได้อย่างชัดเจน ในการให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี ได้กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน แม้ว่าสมาชิก จะสามารถชำระหนี้ให้สหกรณ์ได้ แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าสมาชิกมีรายได้คงเหลือเพียงพอต่อการใช้จ่าย หรือไม่เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้พิจารณาถึงเหตุผลของการกู้ยืมว่าจะนำไปใช้จ่ายในประเด็นใดบ้างแม้ว่าจะ มีให้ระบุเหตุผลการกู้ยืม แต่สหกรณ์ยังไม่มี การติดตามหรือสืบเสาะว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ใน เอกสารกู้ยืมทำให้ รายจ่ายที่เกิดขึ้นอาจมีนอกเหนือจากรายจ่ายที่แสดงในเอกสารเงินเดือนที่โรงพยาบาล เรียกเก็บ การให้สมาชิกยื่นขอกู้ได้ทุกประเภทตามสิทธิที่ตนพึงมีและสามารถหัก ณ ที่จ่ายได้นั้น อาจจะทำให้สมาชิกไม่คำนึงถึงความสามารถในการผ่อนชำระ การรับภาระหนี้จากการค้าประกัน โดยเงินกู้สามัญ บุคคลค้าเป็นสัญญาที่ต้องมีบุคคลค้าประกัน ซึ่งบางครั้งผู้กู้ไม่ได้มีความจำเป็นต้องใช้เงิน แต่ต้องการให้ เกิดการค้าประกันกันและกัน จึงเกิดการค้าประกันไขว้ ทำให้ผู้ค้าประกันไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถ ในการชำระหนี้แทน เมื่อผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้ค้าประกันก็ไม่มีเงินเพียงพอที่จะรับภาระหนี้ได้ จึงกระทบต่อการใช้จ่ายปกติ จากปัญหาดังกล่าวหากไม่มีการควบคุมการใช้เงินกู้ที่ดี การติดตามการใช้จ่าย ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อาจนำไปสู่การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ในเอกสารการกู้ยืมเงิน ซึ่งอาจ ส่งผลให้เกิดปัญหานี้ขึ้นในอนาคต ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหานี้ขึ้นที่อาจเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกไม่ สามารถชำระหนี้ได้ ตลอดจนการใช้จ่ายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมาชิก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษา การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการก่อหนี้ให้ ตรงกับความต้องการของสมาชิกและช่วยแก้ปัญหาในการผ่อนชำระหนี้ให้กับสมาชิก และยังสามารถลด ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดหนี้เสียกับสหกรณ์ได้

จากสภาพเหตุการณ์และปัญหาที่พบ ผู้วิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเป็นหนี้และแนวทางการบริหารหนี้สินกับภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรีตามแนวคิดของ Atkinson, & Messy (2012) ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow, 1970) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้สินและการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้สิน และการจัดการหนี้สินที่มีต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัยเป็นข้อมูลที่วิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระหนี้สินครัวเรือน และภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วย สาเหตุของการก่อหนี้สิน และการจัดการหนี้สิน
2. ขอบเขตประชากรที่ศึกษาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี ทั้งในส่วน ของ สมาชิกสามัญจำนวน 1,388 คน สมาชิกสมทบ จำนวน 460 รวมสมาชิกทั้งหมด 1,848 คน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) เฉพาะสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกมาไม่น้อยกว่า 1 ปี มีจำนวนทั้งหมด 1,848 คน คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power 3.1.9.4 สำหรับการทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปร โดยกำหนดพารามิเตอร์ที่ใช้ในการคำนวณ Effect size ของการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรเท่ากับ 0.10 (นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ, วัชรินทร์ สาตร์เพชร และญาดา นภาพารักษ์, 2562, หน้า 496-507) ระดับนัยสำคัญ (Level of Significance) เท่ากับ 0.05 อำนาจการทดสอบ (Power of test) เท่ากับ 0.95 กำหนดจำนวน ตัวแปรพยากรณ์เท่ากับ 18 ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 311 คน ในที่นี้ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างเพิ่มอีกร้อยละ 10 เป็นจำนวนตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 342 คน เพื่อให้มีตัวอย่างเพียงพอในการศึกษา กรณีที่อาจตัดแบบสอบถามบางชุดที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนออกจากการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ประเภทสมาชิก จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ ระดับการศึกษา รายได้รวมต่อเดือน หนี้สินที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการก่อหนี้สิน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านการอุปโภค ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการดูแลสุขภาพ การรักษาโรค และความต้องการด้านอื่นๆ คือ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ค่านิยม และการลงทุน และส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการหนี้ ประกอบด้วย การวางแผน

การเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และการปรับลดยอดหนี้สิน ลักษณะของข้อคำถามด้านพฤติกรรมการก่อหนี้สิน ความต้องการด้านอื่น และแนวทางการจัดการหนี้สิน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนตามความสำคัญหรือตามความคิดเห็นเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ท สเกล (Likert Rating Scale) 5 ระดับ ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ผู้ที่ถูกสุ่มเป็นตัวอย่างทุกคน ตามที่คำนวณไว้จำนวนทั้งหมด 342 คน และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สำหรับเกณฑ์ในการแปรผลตามหลักทางคณิตศาสตร์เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยระดับของการปฏิบัติและความคิดเห็น โดยหาค่าจากสูตรค่าเฉลี่ย ตามแนวทางของ Best & Kahn (1993) แบ่งเป็น 3 ระดับคือมาก ปานกลาง และน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์แบ่งเป็น สถิติเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูล คุณลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการก่อหนี้ และการจัดการหนี้ นำเสนอในรูปแบบของ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนพฤติกรรมการก่อหนี้และแนวทางการจัดการหนี้ ที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามเพื่อพยากรณ์ค่าของภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอย (Multiple regression analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของพฤติกรรมการเป็นหนี้และการจัดการหนี้ต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 342 คน เกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 98.2) อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 38.9) สมรสแล้ว ร้อยละ 52.6 เป็นสมาชิกสามัญ ร้อยละ 92.1 จำนวนคนที่อยู่ในอุปการะ 4-5คน ร้อยละ 37.1 สำหรับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 82.5 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001-55,000 บาท ร้อยละ 13.5 และพบว่า สมาชิกมีหนี้สินไม่เกิน 400,000 บาท ร้อยละ 26.7 และไม่มีหนี้สินร้อยละ 26.3

2. พฤติกรรมการก่อหนี้สินและการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์พบว่า สมาชิกมีความต้องการพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย การบริโภค อุปโภค ที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพมีพฤติกรรมการก่อหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการด้านอื่นๆ พบว่า สมาชิกมีพฤติกรรมด้านค่านิยมสมาชิกสหกรณ์มีการปฏิบัติ ในการใช้จ่าย เพื่อตอบสนองค่านิยม อยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการก่อหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

พฤติกรรมการก่อหนี้สิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ความต้องการพื้นฐาน			
ด้านการบริโภค	3.64	0.69	ปานกลาง

พฤติกรรมการก่อหนี้สิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ความต้องการพื้นฐาน			
ด้านอุปโภค	3.43	0.78	ปานกลาง
ด้านที่อยู่อาศัย	2.76	1.13	ปานกลาง
ด้านการดูแลสุขภาพ	3.16	0.45	ปานกลาง
ภาพรวม	3.25	10.76	ปานกลาง
ความต้องการด้านอื่นๆ			
ด้านการศึกษา	2.61	1.42	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.78	0.88	ปานกลาง
ด้านค่านิยม	3.89	0.97	มาก
ด้านการลงทุน	2.77	1.05	ปานกลาง
ภาพรวม	3.01	1.08	ปานกลาง

การจัดการหนี้สิน พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีการจัดการหนี้สินในด้านการวางแผน และการปรับลดยอดหนี้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

การจัดการหนี้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การจัดการหนี้			
การวางแผน	4.00	0.70	มาก
การเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย	3.57	0.83	ปานกลาง
การปรับลดยอดหนี้	3.94	0.84	มาก
ภาพรวม	3.84	0.79	มาก

3. ภาระหนี้สิน ธนาคารไทยพาณิชย์ (2567) แบ่งเป็นภาระหนี้สินเป็น 4 ประเภทคือ มีการจัดการเงินได้ดี มีความสามารถในการจ่ายหนี้เป็นปกติ มีหนี้สินเกินตัว และการเงินอยู่ในขั้นอันตราย โดยพบว่าสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี ร้อยละ 81.53 มีการจัดการหนี้สินที่ดีร้อยละ 5.0 มีหนี้ที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมีความสามารถในการจ่ายหนี้ได้ตามปกติ ร้อยละ 5.0 และพบว่า สมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 8.5 มีหนี้เกินตัวถึงขั้นอันตราย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละของภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2567)

ภาระหนี้สิน (%)	จำนวน	ร้อยละ	ความหมาย
≤ 36	279	81.5	บริหารจัดการการเงินได้ดี
37-42	17	5.0	มีความสามารถจ่ายหนี้ได้เป็นปกติ
43 – 49	17	5.0	กำลังเริ่มก่อหนี้เกินตัว
มากกว่าหรือเท่ากับ 50	29	8.5	ฐานะการเงินอยู่ในขั้นอันตราย

4. การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินกับการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ ผลการทดสอบสหสัมพันธ์ รายละเอียด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แมทริกซ์ สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์

Correlations																				
ตัวแปร	DSR	Sex	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	age1	age2	age3	num1	num2	num3	sta1	sta2	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG	HH
DSR	1	-0.018	-.190 ^{**}	0.202 ^{**}	-0.127 [*]	-0.062	0.035	0.075	-0.003	-0.004	-0.045	-0.002	0.246 ^{**}	-0.120	0.326 ^{**}	0.010	0.309 ^{**}	-0.109	-0.071	-0.115 [*]
Sex		1	-0.062	0.044	-0.001	0.026	-0.076	-0.052	0.063	-0.033	-0.030	0.005	-0.018	0.080	-0.063	0.055	0.003	-0.034	-0.032	-0.108 [*]
ต่ำกว่า ป.ตรี			1	-.708 ^{**}	0.059	0.002	.164 [*]	-0.035	-0.051	0.023	0.006	0.048	-0.038	0.041	.107 [*]	0.022	0.049	0.096	0.069	0.073
ป.ตรี				1	-0.092	0.015	-0.099	0.073	-0.023	0.030	0.044	-0.062	-0.079	-.121 [*]	-.120 [*]	0.001	-0.092	0.013	0.057	-0.031
age1					1	-.251 ^{**}	-.354 ^{**}	.261 ^{**}	-0.101	-.115 [*]	.412 ^{**}	-.322 ^{**}	-0.073	0.002	0.026	0.058	-0.049	.292 ^{**}	.152 [*]	.208 ^{**}
age2						1	-.464 ^{**}	-0.050	0.065	0.003	-0.031	0.025	-0.086	0.060	.157 [*]	0.038	0.073	0.048	0.056	0.049
age3							1	-.171 [*]	-0.009	0.047	-.141 [*]	0.085	.169 [*]	0.080	-0.007	0.041	0.076	-.137 [*]	-.199 [*]	-0.065
num1								1	-.320 ^{**}	-.537 ^{**}	.496 ^{**}	-.444 ^{**}	0.026	-.132 [*]	-0.012	0.014	-.125 [*]	.250 ^{**}	.245 ^{**}	0.106
num2									1	-.364 ^{**}	-.197 [*]	.122 [*]	-.127 [*]	0.082	-0.013	0.027	-0.004	-0.018	0.019	-0.063
num3										1	-.196 [*]	.261 ^{**}	-0.028	0.041	-0.027	0.005	-0.026	-0.101	-0.094	-0.031
sta1											1	-.828 ^{**}	-0.006	0.098	0.033	0.002	-0.024	.286 ^{**}	.189 ^{**}	.141 [*]
sta2												1	-0.061	0.072	-0.012	0.001	0.001	-.213 [*]	-.154 [*]	-0.056
AA													1	0.081	-0.077	.303 ^{**}	-0.028	-.258 ^{**}	-.435 ^{**}	-.176 [*]
BB														1	.419 ^{**}	.120 [*]	.486 ^{**}	0.051	-0.013	.315 [*]
CC															1	.164 [*]	.607 ^{**}	.188 [*]	.242 ^{**}	.544 ^{**}
DD																1	.149 [*]	.249 ^{**}	.152 [*]	.171 [*]
EE																	1	.165 [*]	.106 [*]	.391 ^{**}
FF																		1	.612 ^{**}	.342 ^{**}
GG																			1	.393 ^{**}
HH																				1
II																				1
JJ																				1
KK																				1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้สิน และการจัดการหนี้สิน ส่งผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรีผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรจากการทดสอบสหสัมพันธ์ โดยนำตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์และมีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สินมาทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินด้วยการทดสอบสมการถดถอย รายละเอียด พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับภาระหนี้สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียด ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี

ตัวทำนาย	B	SE(B)	Beta	t	p
Constant	-21.68	6.33		-3.428	0.000*
อายุ 21-30 ปี (AGE1)	-6.13	1.43	-.011	2.454	0.015*
จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (EDU2)	7.16	2.55	0.14	2.806	0.005*
ความต้องการด้านการบริโภค (AA)	3.49	1.43	0.12	2.454	0.015*
ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย (CC)	4.19	1.09	0.24	3.851	0.000*
ความต้องการด้านการศึกษา (EE)	3.35	0.89	0.23	3.775	0.000*
$R^2 = 0.473$, $R^2 \text{ Adj} = 0.223$, $F = 19.284$, $p = 0.000$					

* p-value < 0.05

จากตาราง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรีสามารถนำมาเขียนสมการได้ดังนี้ ภาระหนี้สิน = -6.13 (อายุ 21-30 ปี) + 7.16 (จบการศึกษาระดับปริญญาตรี) + 3.49 (ความต้องการด้านบริโภค) + 4.19 (ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย) + 3.35 (ความต้องการด้านการศึกษา) จากสมการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ความต้องการด้านบริโภค ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย และความต้องการด้านการศึกษา โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 47.3% ($\text{Adjusted } R^2 = 0.223$) มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.000$) จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวสามารถอธิบายผลของปัจจัยที่ส่งผลภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้ 1) สมาชิกที่มีอายุ 21-30 ปี ส่งผลต่อภาระหนี้สินในทางตรงข้ามกับภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ โดยเมื่อสมาชิกมีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จะส่งผลให้ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ลดลง 6.13 หน่วย 2) สมาชิกที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะส่งผลทางบวกกับภาระหนี้สินโดยสมาชิกที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีภาระหนี้สินต่างจากสมาชิกที่มีการศึกษาระดับอื่น 3) ความต้องการด้านการบริโภค ส่งผลต่อภาระหนี้สินในทิศทางทางเดียวกันโดย เมื่อความต้องการด้านการบริโภคเพิ่มขึ้น

1 หน่วย จะส่งผลให้ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น 3.49 หน่วย 4) ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ส่งผลต่อภาระหนี้สินในทิศทางทางเดียวกันโดย เมื่อความต้องการด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น 4.19 หน่วย ความต้องการด้านการศึกษา ส่งผลต่อภาระหนี้สินในทิศทางทางเดียวกันโดย เมื่อความต้องการด้านการบริโภคเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น 3.35 หน่วย

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 342 คน เกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 98.2) อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 38.9) สมรสแล้ว ร้อยละ 52.6 เป็นสมาชิกสามัญ ร้อยละ 92.1 จำนวนคนที่อยู่ในอุปการะ 4-5 คน ร้อยละ 37.1 สำหรับการศึกษามากที่สุดของสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 82.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001-55,000 บาท ร้อยละ 13.5 และพบว่า สมาชิกมีหนี้สินไม่เกิน 400,000 บาท ร้อยละ 26.7 และไม่มีหนี้สินร้อยละ 26.3 พฤติกรรมการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์พบว่า สมาชิกมีความต้องการพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย การบริโภค อุปโภค ที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพมีพฤติกรรมก่อหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการด้านอื่นๆ พบว่า สมาชิกมีพฤติกรรมด้านค่านิยมสมาชิกสหกรณ์มีการปฏิบัติ ในการใช้จ่าย เพื่อตอบสนองค่านิยม อยู่ในระดับมาก สำหรับการจัดการหนี้พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีการจัดการหนี้สินในด้านการวางแผน และการปรับลดยอดหนี้ อยู่ในระดับมากภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์พบว่า ร้อยละ 81.53 มีการจัดการหนี้สินที่ดีร้อยละ 5.0 มีหนี้อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมสมาชิกร้อยละ 5.0 มีความสามารถในการจ่ายหนี้ได้ตามปกติ และพบว่า สมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 8.5 มีหนี้เกินตัวถึงขั้นอันตรายปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรีคือสมาชิกที่อายุระหว่างอายุ 21-30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ความต้องการด้านบริโภคความต้องการด้านที่อยู่อาศัย และความต้องการด้านการศึกษา โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 47.3 % (Adjusted R² = 0.223) มีนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.000) โดยสามารถเขียนรูปแบบอิทธิพลของภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โรงพยาบาลสระบุรีในรูปแบบของค่ามาตรฐาน (Standardized Coefficient) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ภาระหนี้สิน} = & -0.11 (\text{อายุ 21-30 ปี}) + 0.14 (\text{จบการศึกษาระดับปริญญาตรี}) \\ & + 0.24 (\text{ที่อยู่อาศัย}) + 0.23 (\text{ด้านการศึกษา}) + 0.12 (\text{ด้านการบริโภค}) \end{aligned}$$

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการก่อหนี้สิน และแนวทางการจัดการหนี้สิน ส่งผลต่อภาระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลประเด็น สมาชิกที่มีอายุ 21-30 ปี ส่งผลทางตรงข้ามกับภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ คือสมาชิกที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีภาระหนี้สินต่ำกว่ากลุ่มอายุอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเนื่องจากกลุ่มนี้ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน ยังไม่สามารถเข้าถึงวงเงินกู้ที่สูง หรือยังไม่มีภาระครอบครัวมากนัก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Brown, Taylor & Price (2005, pp. 642-663) ที่พบว่ากลุ่มวัยรุ่นและวัยเริ่มต้นทำงานมักมีหนี้สินน้อยกว่ากลุ่มวัยรุ่น วัยกลางคน และสูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ ธรรมใจ (2562) ที่พบว่า กลุ่มคนวัยเริ่มทำงานมักมีภาระหนี้ต่ำกว่าช่วงวัยกลางคน สอดคล้องกับการศึกษาของ Squires, & Ho (2023, pp. 133-148) พบว่า หนุ่มสาวมีความคิดว่าการมีหนี้ไม่ใช่เรื่องที่ดี อีกทั้งยังพบแนวโน้มว่าหนี้ทางการเงินได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง ขัดแย้งกับบทความของไทยพีบีเอส (2567) ในเรื่อง วิกฤตการเงินวัยทำงาน แก่ก่อนรวย โดยกล่าวว่า คนรุ่นใหม่ที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ยังขาดวินัยการออม ส่วนหนึ่งเพราะใช้จ่ายตามกระแสสังคมมาก ซึ่งจะต่างจากคนอายุมากกว่าที่ส่วนใหญ่เริ่มมีพฤติกรรมเก็บเงินก่อนนำมาใช้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษามีความแตกต่างกัน คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีภาวะค่าครองชีพที่สูงอาจมีการใช้จ่ายต่างกับที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งมีค่าครองชีพที่ต่ำกว่า

2. ปัจจัยส่วนบุคคลประเด็นระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกที่การศึกษาระดับปริญญาตรี มีผลต่อภาระหนี้สินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยพบว่า สมาชิกจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีภาระหนี้สินต่างจากการศึกษาระดับอื่นคือสมาชิกสหกรณ์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากจากผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจเชื่อว่าตนสามารถชำระหนี้คืนได้แน่นอน จึงกล้าก่อหนี้นำไปสู่ภาระหนี้สินที่สูงกว่า แม้จะมีรายได้ไม่มากนักก็ตาม สอดคล้องกับแนวคิดของ Atkinson, & Messy (2012) ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับการเงินไว้ว่า ประชาชนต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ (Knowledge) เพื่อพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าความต้องการด้านการศึกษา ส่งผลต่อภาระหนี้สินในทิศทางทางเดียวกันโดย เมื่อความต้องการด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น 3.35 หน่วย สมาชิกมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนระยะยาว สะท้อนถึงการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของสมาชิกในเชิงพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ Browning, & Lusardi (1996, pp. 1797-1855) ที่เสนอว่า ครอบครัวมักกู้ยืมเพื่อเพิ่มทุนมนุษย์ (human capital) ให้กับบุตรหลาน หรือพัฒนาตนเองและสอดคล้องกับแนวคิดของ Thompson, & Dahling (2019, pp. 673-684) ที่กล่าวว่าผู้มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มยอมรับการเป็นหนี้เพื่อการลงทุน เช่น ที่อยู่อาศัยหรือรถยนต์ตรงกับข้อค้นพบของ Becker (1993) ที่เสนอว่า การศึกษาคือการลงทุนที่สร้างผลตอบแทนในอนาคต แม้จะต้องแลกด้วยภาระหนี้สิน

3. ความต้องการด้านการบริโภคพบว่าส่งผลต่อภาระหนี้สินในทิศทางทางบวก แสดงให้เห็นว่าหากการบริโภคที่เกินรายได้หรือมีความอยากได้สินค้าและบริการเกินความจำเป็น หรือสิ่งของฟุ่มเฟือย

อาจนำไปสู่การเป็นหนี้ สนับสนุนผลการศึกษาของปิยะวิทย์ วุฒิสมบัติ, และณัฐธินา ฉายรัมย์ (2567, หน้า 469-482) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้คือ การใช้จ่ายในสินค้าประเภทเสื้อผ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดการใช้สินเชื่อบัตรเครดิตจากปริมาณการผ่อนชำระสินเชื่อต่อเนื่องที่เพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Katona (1975) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายมีอิทธิพลโดยตรงต่อการเป็นหนี้ในระดับครัวเรือนและสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย ใจดี (2563, หน้า 45-60) ณัฐวุฒิ ศิริวัฒน์ (2562) ที่ยืนยันว่าการมีพฤติกรรมการบริโภคแบบไม่ยั้งคิดสามารถเพิ่มภาระหนี้ได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ส่งผลต่อการหนี้สินในทิศทางบวกแสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยเป็นสินทรัพย์ที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น สินเชื่อบ้าน สินเชื่อคอนโด การมีเป้าหมายในการซื้อหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยจึงสัมพันธ์โดยตรงกับการเพิ่มขึ้นของภาระหนี้ แสดงถึง "หนี้ที่มีหลักประกัน" ตามแนวคิดการเงินครัวเรือน (Household Finance) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นหนี้ครัวเรือนที่มีสัดส่วนสูงสุดในประเทศไทย ประมาณการโดยเฉลี่ยร้อยละ 34 ของหนี้ทั้งหมด (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) สอดคล้องกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2564) ที่ระบุว่า สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นประเภทหนี้ที่พบมากที่สุด ในสมาชิกสหกรณ์ โดยมักเป็นหนี้ระยะยาว และมีวงเงินสูง เป็นภาระหลักของครัวเรือนในระยะยาวสะท้อนถึงความจำเป็นในการมีที่อยู่อาศัยที่ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์ต้องกู้ยืมเงินก้อนใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ อึ้งอารียธิตา (2567) ที่พบว่า วัยเริ่มทำงานในอำเภอเมืองขอนแก่นในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีความต้องการที่อยู่อาศัยมากแต่ความสามารถในการจ่ายเพื่อมีที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนกลุ่มดังกล่าวมีสัดส่วนร้อยละ 36.5 ของกลุ่มความต้องการทั้งหมด สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณษา สุขรัตน์ และคณะ (2566, หน้า 1-20) พบว่า มูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการ พื้นฐานมาจากด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด และเป็นมูลเหตุที่มีผลเชิงบวกต่อการมีอิสรภาพทาง การเงินด้านความ มั่งคั่ง สนับสนุนบทความโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2564) ที่พบว่าสินเชื่อที่อยู่อาศัยเป็นประเภทหนี้ที่ใหญ่ที่สุดในครัวเรือนไทย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จัดทำโครงการเงินให้กู้ยืมด้านสินเชื่อเพื่อการศึกษา (Education Loan) และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Housing Loan) ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ ผ่อนชำระยาว เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมาชิก และเพิ่มความมั่นคงของชีวิตให้กับสมาชิก

1.2 กำหนดมาตรการคัดกรองและบริหารความเสี่ยง มีระบบการตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ กำหนดวงเงินกู้ตามรายได้ เพื่อป้องกันหนี้เสีย

1.3 จัดโปรแกรมเสริมความรู้การเงินเฉพาะกลุ่มสำหรับสมาชิกใช้วิธีการรีไฟแนนซ์ (Refinance) เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ให้มีความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้และทักษะทางการเงินแก่สมาชิกอย่างรอบด้าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

2.1 ใช้ระเบียบวิธีผสม (Mixed Methods) ควบคู่กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามบริบทส่วนบุคคล

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบกับสมาชิกที่ไม่มีภาระหนี้สิน ซึ่งผลจะทำให้สหกรณ์สามารถนำไปวางแผนและส่งเสริมการวางแผนการใช้จ่ายเงินกับสมาชิกสหกรณ์

2.3 พิจารณาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เช่น ข้อมูลการกู้ยืมจากฐานข้อมูลสหกรณ์โดยตรง เพื่อความแม่นยำกว่าการใช้แบบสอบถาม

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผลจากการศึกษารูปแบบการพยากรณ์ภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสระบุรีผู้วิจัยได้สังเคราะห์ จากผลการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นรูปแบบของภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ คือ สมาชิกสร้างหนี้ เพื่อที่อยู่อาศัย และเพื่อการศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันการก่อหนี้สิน สมาชิกสหกรณ์ของโรงพยาบาลสระบุรีมีได้ก่อหนี้เพื่อ การบริโภคอย่างเดียว แต่เลือกก่อหนี้เพื่อ “ลงทุนในคุณภาพชีวิต” ถือเป็นมุมมองเชิงบวกในการเข้าใจหนี้ เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาวเป็นการลงทุน ที่ส่งผลต่ออนาคต ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัช คมวงษ์เทพ และวรรณรพี บานชื่นวิจิตร. (2566). การศึกษาปัญหาภาระหนี้สินของบุคลากรโรงพยาบาลทหารผ่านศึก. *รายงานการประชุม Graduate School Conference*, 6(1), 433.
- ณัฐวุฒิ ศิริวัฒน์. (2562). พฤติกรรมการบริโภคแบบทันใจกับความเสี่ยงการเกิดหนี้สินในกลุ่มผู้มีรายได้ประจำ. *วารสารการจัดการธุรกิจ*, 10(1), 89-104.
- ไทยพีบีเอส. (2567). วิฤตการการเงิน ้วยทำงาน แก่ก่อนรวย. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/342198>
- ธนาคารไทยพาณิชย์. (2567). *ชำระหนี้แค่ไหนเรียกว่าปลอดภัย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/loans/up.html>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *รายงานภาวะหนี้ครัวเรือนของประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *รายงานภาวะหนี้ครัวเรือนไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th>
- นิพัทธ์ สนิทเหลือ, วัชรพร สาตร์เพ็ชร และญาดา นภาพารักษ์. (2562). การคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 5(1), 496-507. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/181958/136948>
- ปิยะวิษณุ วุฒิสมบัติ และณัฐณิชา ฉายรัศมี. (2567). การศึกษาการบริโภคและการก่อหนี้ บัตรเครดิตของกลุ่มวัยเริ่มทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครของประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 6(4), 469-482.
- พรทิพย์ แสงช่วง และศิวพงศ์ ชีระอำพน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหนี้ในระบบของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(2), 59-69.
- พรพรรณษา สุขรัตน์, กลางใจ แสงวิจิตร, ธนาวุธ แสงภาศนีย์ และกุลวดี ลิ้มอุสนโน. (2566). การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 13(1), 1-20. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/BJBM/article/view/267391>
- วรารณ อึ้งอารีวิทยา. (2567). ความต้องการและความสามารถในการจ่ายเพื่อที่อยู่อาศัยกลุ่มวัยเริ่มทำงานในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น. *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 12655. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/12655>

- สมชาย ใจดี. (2563). ความต้องการด้านการลงทุนและการศึกษากับภาระหนี้สินของครัวเรือนไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และการเงิน*, 12(2), 45-60.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2562). *เศรษฐกิจครัวเรือนกับภาระหนี้สินในยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉราพร เรืองสกุล, อนุชา ภูมิพันธุ์บุญโญ และสุจิตรา รอดสมบูรณ์. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพยุหะคีรี จำกัด จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(2), 20-29.
- Atkinson, A., & Messy, F. -A. (2012). *Measuring financial literacy: Results of the OECD/INFE Pilot Study* (OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions No. 15). OECD Publishing.
- Becker, G. S. (1993). *Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education*. (3rd ed.). Chicago: University of Chicago Press.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Brown, S., Taylor, K., & Price, S. (2005). Debt and distress: Evaluating the psychological cost of credit. *Journal of Economic Psychology*, 26(5), 642-663.
- Browning, M., & Lusardi, A. (1996). Household saving: Micro theories and micro facts. *Journal of Economic Literature*, 34(4), 1797-1855.
- Katona, G. (1975). *Psychological Economics*. New York: Elsevier.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. (2nd ed.). New York: Harper & Row.
- Squires, S., & Ho, H. W. L. (2023). Generation Z's perceptions and attitudes toward debt: a case study of young consumers in rural Michigan, USA. *Young Consumers*, 24(2), 133-148.
- Thompson, M. N., & Dahling, J. J. (2019). Employment and poverty: Why work matters in understanding poverty. *American Psychologist*, 74(6), 673-684. <https://doi.org/10.1037/amp0000468>